

2010 m. Sausis

Šulinys

Nr. 24

Merkinės Vinco Krėvės gimnazija

Pritapti nėra jau taip sunku: man čia patinka!

Naujoje aplinkoje kiekvienas stengiasi prisitaikyti, bando atrasti savo vietą jau susigyvenusioje žmonių grupėje. Vieniems sekasi geriau, kitiems prasčiau, bet dažniausiai pritapti anksčiau ar vėliau pavyksta.

Kaip jau daugelis žinote, šiemet III gimnazijos klasė sulaukė dešimties naujokų. Aš esu viena iš jų. Tiksliai nežinau, kaip jautėsi kiti mano likimo draugai, todėl aprašysiu, kaip pritapti sekėsi būtent man.

Pirmos dienos mokykloje išties nebuvo pačios smagiausios. Tada tikrai maniau, kad niekada nebesusibendrausiu su senbuviais. Maniau, kad ateinantys dveji metai tiesiog prailgs. Tačiau taip atrodė tik iš pradžių. Pirmos savaitės pabaigoje įvyko vadinamasis „lūžis“. Dar visų vardų gerai nebuvau išsiminusi, bet supratau, kad išlieti į senbuvų gretas nėra jau taip sunku.

Tiems, kurie niekada nėra buvę naujokai, galiu pasakyti, kad kiekviena šypsena, kiekvienas šiltas

žodis, pasakytas pirmomis dienomis, įstringa giliai atmintin.

Kiekvieną kartą, kai mane pamačiusi Živilė plačiai nusišypsodavo ir sušukdavo: „Labas!“ – nuotaika tikrai pakildavo. Kai prieš anglų kalbos pamoką Agnė manęs paklausė: „Ar galiu pas tave atsisėsti?“ – arba Justė (Justina) man pasiūlė kartu su ja budėti trečiame aukšte, pasijusti sava buvo ne taip jau ir sunku. Bet iš tikrųjų pritapusia pasijaučiau tada, kai per anglų kalbos pamoką Asta pasakojo apie draugus. Ir kaip aš sumišau, kaip aš nustebau, kad ji laikė mane drauge. Ne pažįstama, ne bendraklase, o drauge! To tikrai nesitikėjau, bet jaučiausi pakylėta dėl jos žodžių.

Jeigu visus naujokus priima taip, kaip mane, tuomet nėra ko bijoti keičiant mokyklą. Tokio šilto priėmimo tikrai nesitikėjau. Dabar galiu drąsiai teigti, kad man čia patinka!

Jovita Žekaitė, IIIb g kl.

„Krėvės takais“

Dar vienas ruduo. Ruduo – paženklintas įdomių įvykių, datų, prisiminimų. Šiemet Merkinės Vinco Krėvės gimnazija šventė 127 – ašias didžiojo Krėvės gimimo metines bei dvidešimtmetį, kai šiai mokyklai suteiktas V. Krėvės vardas. Pastarajai progai paminėti spalio 13 d. gimnazijos erdvę papuošė Dzūkijos nacionalinio parko paruošta paroda „Krėvės sugražinimas“, liudijanti ilgą ir atsakingą merkiniškių nueitą kelią 1988 – 1989 m. kovojant dėl vardo suteikimo ir paminklo V. Krėvei Merkinėje pastatymo.

„Nuo Užgavėnių iki Kalėdų“ – taip vadinosi šiemetinė gimnazijos šventė. Viskas prasidėjo nuo mažųjų krėviukų krikštynų, kurių krikstatėviais tradiciškai tampa abiturientai. Po iškilmingo ir kartu žaismingo krikšto mažieji iškeliavo į Subartonių V. Krėvės memorialinį muziejų. O gimnazistai susirinko į paskaitą „V. Krėvės vardo suteikimo istorija“, kurią skaitė Dzūkijos nacionalinio parko Kultūros paveldo skyriaus vedėjas Algimantas Černiauskas.

11 valandą visa gimnazijos bendruomenė susirinko į didįjį šventimą. Mokytoja Rita Černiauskienė, šventės idėjos bei scenarijaus sumanytoja, tarė pradžios žodį, pasidžiaugdama, kad visą mėnesį mokiniai rinko tautosaką, taip eidami Krėvės takais. Žodį iš mokytojos perėmė šiųmetės šventės vedėjai: Kamilė Jakavonytė, Dovilė Baltulionytė ir Karolis Sakalauskas, porino, kad senovinė Rytų kultūra, Lietuvos istorija ir dzūkų kaimas – trys šaltiniai, maitinę Krėvės kūrybą, o gimtasis sodžius, įėjęs į rašytojo tekstus per tautosaką ir betarpiškais kaimo vaizdais, skamba kiekviename kūrybos narelyje. Paminėdami, kad Vincas Krėvė nuo 1930 m. publikavo savo surinktą Merkinės krašto folklorą periodiniame leidinyje „Mūsų tautosaka“, vedėjai suteikė žodį plačiau apie folkloristinę Lietuvos universiteto (Kaune) pro-

fesoriaus veiklą papasakoti Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto mokslinę bendradarbę, etnologę Gražiną Kadžytę. Viešnios pažerti faktai, mintys ir daili kalbėsena nepaliko abejingų salėje. Įdomiausiai nuskambėjo mintis, kad mūsų gimnazijoje gimė unikali galimybė sukurti savitą tautosakos rinkimo mokyklą, nes jau pradėti darbai rodo neblogą mokinių ir mokytojų potencialą bei įdirbį. Beje, etnologė pasidžiaugė, jog kaip tik spalio 19-ąją yra idėja paskelbti folkloro diena, minėtina visos Lietuvos mastu. Mat kaip tik šią dieną gimė ne

tik V. Krėvė, bet ir kiti du žymūs folkloristai – Jurgis Dovydaitis ir šiuo metu ypač gerai žinoma muzikologė Zita Kelmickaitė.

Vėliau visus nustebino pirmą kartą pasirodęs improvizuotas gimnazijos mokytojų ansamblis, atlikęs dainą „Subatėlės vakarėlį“ bei sulaukęs smagių ovacijų. Pastarąsias pakeitė metas sukurti „Saulės ratą“, tarsi vainikuojantį visą mėnesį vykusį bendruomenės domėjimąsi ne tik Merkinės apylinkių tautosaka, bet ir savo krašto kalendorinių švenčių papročiais. Švenčių iliustracija prasidėjo penktokėlių (auklėtoja Alytė Katelnaitė) Užgavėnėmis. Ratelių ir dainų paunksnėje užvyrė arši Lašininio ir Kanapinio kova. Ją pakeitė mažųjų paruošiamosios grupės pasirodymas: kartu su mokytoja Genute Kašėtienė vaikučiai sušoko ratelį „Grybs, grybs baravyks“. Žavu. Na o tie, kurie prisiminė velykinių lalauninkų dainą, kai ją Merkinės apylinkėse dainuodavo vyrai merginoms, eidami iš pirkios į pirkia pirmosios Velykų dienos vakare ir linkėdavo joms ištekėti, galėjo pasidžiaugti, kaip margučių stiprumą Velykų vaidinime išbandė šeštokai (auklėtoja Rasa Poškienė). Antrokėliai (mokytoja Zita Kulakauskienė) visus pralinksmino žaisdami „Grybų raucie“, taip ir reikia žaisti, kad būtų smagu.

O kad, anot Krėvės, „Kiti dabar laikai, kiti dabar ir žmonės“, turėjome progos įsitikinti pasižiūrėję, kaip septintokai (auklėtojas Silvestras Pūtyš) švenčia prosenovinę Jurginių šventę. Tai balandžio 23 – ioji. Tą dieną apeigomis pažadinama žemė, o Merkinėje šeimininkas apeidavęs laukus ir kepdavęs kiaušiniene. Po mokytojo Silvestro prisiminimų bei keleto senovinių papročių apeigų, pasikvietę kukumbaliukę Austėją Stravinskaitę, septintokai sugiedojo „Jurgi, geras vakaras“. Bravo, septintokams, kuriuos pakeitę iš Subartonių sugrižę ką tik pakrikštyti krėviukai – pirmokėliai kartu su savo mokytoja Milda Trunciene visus išjudino smagiai sužaidę „Šarką“.

„Nėra kitų tokių gerų, tokių linksmų švenčių kaip Sekminės,“ – rašo Krėvė garsiajame „Skerdžiuje“. – „Kai ateina jos, lyg žmogus iš miego prabundi, ir ne vien žmogus, net medžiai. Viena diena puikiau prasprogsta, kad linksmiau žmonės jų žaliomis šakelėmis nukaišiotų savo nelinksmus butus“. Ta proga aštuntosios a klasės (auklėtoja Renata Černiauskienė) pie-menukai ir šventė Sekminės. Pasirodymas

pavyko itin gražiai, atskleisdamas sunkią piemenėlių dalią bei smagius žaidimus, kurių vaikai prisigalvodavę. Trečiokėliai (mokytojas Antanas Kulakauskas) nukeldino į adventą, pagainioję vienas kitą su žiūžiu, žaisdami „Katinas ant pečiaus tupėjo“. Aštuntokai iš b klasės (auklėtoja Regina Stančikienė) minė mėsles ir pyragais apdovanojo gudriausiuosius. Ketvirtokėliai (mokytoja Rasa Aleksiūnienė) nustebino labai darniu ir galingu chorą, užplėšusiu smagią talalinę „Tupi uodas“. Ja ir pasibaigė pirmoji dalis.

Antroji dalis pradėjo I klasės gimnazistai (auklėtojas Eimantas Vitkauskas) saulėgrįžos – trumpiausios nakties ir ilgiausios dienos šventimu, susijusios su vandeniu, kuris atneša gyvybę, atjaunina žmogų, suteikia jėgų. Gimnazistų kupoliavimas praėjo sklandžiai ir jaukiai. (Kupolė – trečias archajiškasis šios vasarvidžio šventės pavadinimas, susijęs su žolynais.) O kai saulė pasisuko, po Joninių dienos trumpyn, naktys ilgyn. Rudeniui pradėjus rinkti savo gėrybes – Vasara baigiasi.

(Nukelta į 4 psl.)

Algimanto Černiausko nuotraukoje: Merkinės gimnazijos mokytojai scenoje

Ateina laikas Šv. Martynui. Per jį, lapkričio 14 d. baigia piemenėliai ganyt. „Suveina krūvon, kūrena laužus, vienas inlipa alksnin ir sako oracijas“, kurias itin šmaikščiai sužaidė abiturientų grupelė su pačiu Martynu Žėku priešaky.

„Jau vėlyvas miglotas ruduo. Dienos tamsios, vakarai ilgi, darbo jokio nėra, nors imk ir pasikark,“ – dejuoja Krėvės Raganius Gugis, o II a ir b klasių gimnazistai (auklėtojos Jolanta Šveiterienė ir Irena Lužienė) tarsi pakviečia jį į savo advento vakarus. Pirmieji kūrė adventinį vainiką, o antrieji sekė pasakas, dainavo ramias dainas, žaidė žaidimus.

Ramu. Jauku. Tuo labiau, kad adventas trunka keturias savaites iki šv. Kalėdų. Tuomet nevalia nieko skriausti: kirsti medžių miške, medžioti žvėrelių, mat buvo tikima, kad miško žvėreliai – tai mirusiųjų vėlės. Todėl ramiuose advento žaidimuose ir dainelėse minimas kiškis, lapė, voverė.

„Mėnesiena. Kieme šalta, žverbla ir tylu. Tik tvora kai kada sutreška nuo šalčio, tai šuo kieme suamsi kartą kitą ir vėl nutyla, tai sniegas sugurgžda einančiam po kojų“. Taip prasideda Krėvės apsakymas „Kūčių vakaras“, o scenoje mūsų laukia trečiokai gimnazistai (auklėtojai Audronė Streikuvienė ir Valdas

Lukšys). Kalėdinė saulėgrįža – saulės virsmo taškas. Ūkinių metų pabaiga. Tą dieną laikomasi pasninko, susitaikoma su kaimynais ir namiškiais. Tvarkomi namai, ruošiamasi Kūčių vakarienei, kur susirinkdavo ir mirusiųjų vėlės, todėl joms padėdavo tuščią lėkštelę ir palikdavo nakčiai valgius. Tai stebuklingas vakaras ir naktis, kuriuos labai tikroviškai jaukiai, suvaidino gimnazistai – ir pakūčiavoje, ir pakalėdoje. Ačiū jiems.

Ačiū ir mokytojų kolektyvui, paragintam Gražinos Kadžytės, šį sykį scenoje susirinkusiam dar gausesnės ovacijos, kai direktorės pavaduotojos Rasos Bingelienės užvesta daina „Devyni metai“ nuskambėjo švelniai ir jautriai. Artėjant renginio pabaigai dar kartą išgirdome gražius mūsų svečių Algimanto Černiausko, susiejusio kūrybinį žmogaus siekį su M. K. Čiurlionio simboliais, bei Gražinos Kadžytės ištarmes apie neaprėpiamą tautosakos lobyno aruodą. O mūsų gimnazijos direktorė Regina Sakalauskienė pasidžiaugė prasminga ir šilta švente, pasiūliusi pagerbti simboline tylos minute buvusį mūsų mokyklos direktorių a.a. Joną Sviklą, itin daug nuveikusį šios mokyklos labui ir prieš dvidešimtmetį ėjusį svarbiu keliu V. Krėvės vardo suteikimo link.

Na, o man viso šio renginio metu malonu buvo matyti taip vieningai susitelkusią gimnazijos bendruomenę. Belieka tik pacituoti prasmingus literatūrologų žodžius: „V. Krėvė buvo ir liks lietuvių literatūros klasiku. Jeigu mes daugiau žinosime apie jo gyvenimą, rašytojo kūryba nė kiek nenukentės, atvirksčiai – atsivers erdvė naujoms jos interpretacijoms.“

Vytautas Černiauskas,
2009 m. spalio 16 d.

VINCUI KRĖVEI – 127 METAI! MERKINĖS GIMNAZIJAI - 20!

Šia proga buvo surengtas renginys „Saulės ratu“, kurio tema „Krėvės takais“. Renginyje dalyvavo visų klasių moksleiviai, mokytojai, Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto mokslinė bendradarbė, etnologė Gražina Kadžytė, Dzūkijos nacionalinio parko Kultūros paveldo skyriaus vedėjas Algimantas Černiauskas.

Renginio metu moksleiviai šventė visas kalendorines šventes nuo Užgavėnių iki Kalėdų, taipogi rinko tautosaką. Po renginio buvo atlikta anoniminė mokinių apklausa, kurioje dalyvavo 149 mokiniai. Iš jų nuomonių sprendžiant renginys buvo vykęs. Visiems patiko vaidinimai, ypatingų pagyrimų sulaukė gimnazistai antrojai, trečiokai bei renginio vedėjai. Daug kam gerą išpūdį paliko mokytojų daina, kuri nuteikė visus optimistiškai, bet kai kuriems mokiniams nepraslydo pro akis tai,

kad ne visi mokėjo dainos žodžius, tad kitą kartą laiku išmokite. Taipogi, patiko ir pirmųjų gimnazistų krikštynos, o aštuntokų daina, kurią atlikti padėjo Austėja Stravinskaitė, taip pat paliko gero ūpo dozę... Paminėtas ir tautosakos rinkimas, bet atsiliepimai buvo įvairūs. Vieniems nepatiko, nes neturėjo šaltinių, iš kur ją rinkti, kitiems patiko, nes sužinojo įdomių dalykų.

Bet, be abejo, buvo ir nusiskundimų dėl renginio. Kai kuriems suirzusiems anonimams nepatiko G. Kadžytės kalba, nes ji buvo per ilga, taip pat buvo paminėta, jog nepatiko ir tai, kad pats renginys per ilgas.

Bet vis dėlto daugeliui jis patiko, tad galime tik pasveikinti mokytoją Ritą Černiauskiene, suorganizavusią šį renginį, kuriame dalyvavo beveik visi mokiniai, mokytojai bei kiti svečiai.

Raimunda Sikorskaitė, IIIa g kl.

Pirmųjų gimnazistų krikštynos. Vytauto Černiausko fotografijos, 2009

Surask mus sugniaužęs delną

Mes stovėjome ir žiūrėjome į dangų, mes tylėjome ir grožėjomės vakaro paslaptینگumu, ten, kur stovėjome, buvo tiltas, o ten, kur žiūrėjome, – vanduo. Persisvėrę per tilto turėklus mes ieškome kito pasaulio. Dar niekas jo nerado, bet mes rasime.

Mūsų rankas glosto vakaro šalna, mes gniaužiame vienas kito pirštus savo delnuose, mes visi esame kitokie, nes tikime tuo, kuo netiki niekas. Mes rasime tą pasaulį, kurio niekas nesupras, kurio niekas nematys, bet ne todėl, kad jo nėra, o todėl, kad niekam jo nereikia. Mes žiūrime taip, kaip mokame tik mes. Nuo tokio žvilgsnio susergama liga, kuri pasikartoja tik kartą gyvenime, bet kai susergama, liga tavęs neapleidžia niekada. Tai amžina. Mes niekam neaiškiname, kokia tai liga, nes nenorime, kad kas nors sukurtų vaistus ir pradėtų gydyti žmones nuo jos. Gyvenimas prarastų vertę tiems, kurie ja sirgo, nors visą gyvenimą norėjo atsikratyti, netekę suprastų, kad patys sugriovė savo gyvenimą. Juk tu žinai, kas tai.

Mes dovanojame dangui savo ašaras, iš kurių nulipdomos naujos sielos. Mes nesakome, kad neturime namų, mes žinome, kad jūsų namai turi tvirtas rankomis pastatytas sienas, o vieta, kurioje gyvename mes, pastatyta iš tų sienų, kurios nustato gyvenimo taisykles. Taip, mes vis dėlto laikomės taisyklių, bet tik tų, kurios leidžia mums būti savimi.

Juk tu nori sužinoti, kas mes? Mūsų gyvenimai jums nepasiekiami, bet širdys atvertos. Keliai, kuriais žengiame mes, jau pažymėti jūsų pėdomis, bet mes kojas statome taip, kad paliktumėm šalia naujas, ryškesnes pėdas. Kai jūs žiūrite į tamsą ir galvojate, kad ten nieko nėra, mes žengdami į ją atsiduriame namuose. Ten, kur ieškote, mūsų niekada nerasite, mes būname ten, kur slepiatės jūs.

Mes stovime ir žiūrime į dangų, mes tylime ir grožimės vakaro paslaptینگumu. Ten, kur stovime, jūsų delnas, ten, kur žiūrime, jūsų širdis. Persisvėrę per rankos pirštus mes ieškome jūsų sielos. Dar niekas jos nerado, bet mes rasime.

Eilė

Miglė Kalvinskaitė

Ar galiu atsiprašyti?
 Jei leistumėt, viso pasaulio.
 Ar galiu užėiti?
 Žinosiu, kad nesu laukiama.
 Ar galiu paskambinti?
 Numerį, duokit gydytojo.
 Ar galiu pavalgyti?
 Nevogsiu duonos iš lesyklėlių.
 Ar galiu pasnausti?
 Antklode dalinsiuosi su jumis.
 Ar galiu nusiprausti?
 Vandens atsinešiu iš šulinio.
 Ar galit įsivaikinti?
 Užsidirbsiu žaislams pati.
 Ar galit nerėkti?
 Pamerksiu kvepiančių gėlių.
 Ar galit neišmesti?
 Išsikarpysiu iš popieriaus sparnus.
 Ar galit nemušti?
 Nušluosiu kaimynų takelį.
 Ar galit neišvaryti?
 Visą laiką pamirštat atidaryti duris.
 Ar galit palydėti?
 Seniai atėjusi neturiu kur eiti.
 Ar galit susigražinti?
 Vabalėliai nustojo kalbėtis su manimi.
 Ar galit atsakyti?
 Dreba kojos be baimės ir šalčio.
 Ar galit nežiūrėti?
 Išeidama paskėstu kaminų skylėse.

Būk viešnia

Tekėk, kaip upė nuo žmogaus,
 Sula – nuo pavasarinio beržo,
 Akvarelė – nuo tapytojo pirštu,
 Kraujas – nuo kario kulkos.

Graužk, kaip tiesa akis,
 Jūra krantą, vėjo vaikoma,
 Kirmėlė augalą, alkio pagauta,
 Dalia elgetą, akių neužmerkdamą.

Viena

Išaria grindis spinduliai.
 Po lova tūno baubas.
 Kampai pasimatyme.
 Lubos tyli – užsispyrė.
 Langai atsuka nugarą.

Įsižeidžiu.
 Išlipu, išeinu, išvažiuoju.

Aiščio Jurkonio (IIg kl.) fotografijos, 2009

„Mirti – tai niekis, baisiau negyventi“

(V. Hugo)

AIDS yra liga, kuri sunaikina tavo imunitetą, tu tampi neatsparus ligoms. Kiekviena liga gali baigtis mirtimi.

Užsikrėtus AIDS žmogų ištinka šokas. Psichologinis ir fizinis šokas. Žmogus tarsi sustingsta. Nieko nenori girdėti, juo labiau pats kalbėti. Nieko nenori matyti anei veikti. Susidaro įspūdis, jog patį gyvenimą stebi iš šalies. Vis dar netiki, kad užsikrėtė. Kokia sunki našta, koks didelis stresas, kad tu galėtum pripažinti tai, kas yra neišvengiama. Stengiesi užsimerkti, stipriai užsimerkti ir bandai sau kartoti esą tai tik košmaras, labai baisus košmaras, kuris tuoj tuoj baigsis.

Tiesa, sąstingis greit praeina. Po jo atsėlina baimė.

Tu bijai, tu velniškai bijai. Bijai ne tik apie tai galvoti, bijai pajudėti iš vietos. Nors dabar jeigu ir norėtum judėti, vargu ar galėtum. Baimė tokia milžiniška, kad sukausto visą tavo kūną. Kiekvienas tavo raumuo tavęs nebeklauso. Kiekviena kraujagyslė tarsi sustingsta. Širdis, regis, nebeplaka. Kraujas suledėja. Vėliau baimė mažta ir tu gali judėti, bet ji niekada tavęs neapleidžia. Ji sekioja paskui tave tarsi šešėlis, vos tik tau sustojus, ji tave pasiveja. Pagriebia. Įsuka į savo verpetą. Tu vėl pradedi bijoti, tik šįkart dar labiau. Tu bijai, kad kiti sužinos. Tu bijai, kad liksi atstumtas. Ir ši baimė tave vėl priverčia bėgti. Tu stengiesi nuo jos pabėgti. Ir tu bėgi, bėgi nuo paties savęs. Kad ir kaip stipriai bėgtum... Kad ir kaip stengtumeisi... Ji mina tau ant kulnų... Ir tau reikia sustoti. Reikia priimti tai, kas yra neišvengiama.

Vienas rašytojas yra pasakęs: „Mirsime visi“. Kokie paprasti žodžiai, bet kokia galia juose slypi. Žinojimas nesumažina baimės. Žinojimas ją tik dar labiau užaugina, suteikia jai pavidalą, kurio vardas AIDS. Žinoti, kad tavo dienos suskaičiuotos ir tau niekas negali padėti, yra neapsakomai baisu. O pasitikti savo likimą aukštai iškėlus galvą – nežmoniškai drąsu. Todėl retai kas jį taip pasitinka. Juk dauguma užsikrėtusiųjų yra narkomanai. Bevaliai narkomanai. O šiems atsitiesti yra dvigubai sunkiau, negu tiems, kurie susirgo per savo neatsargumą...

Po baimės užgula savigaila. Tu gaili savęs. Nesuprati. Kodėl būtent tu? Už ką? Ar tu toks blogas buvai, kad šitokia baisi žmonijos rykštė palietė būtent tave? Kaltini kitus. Bet kas yra kaltas dėl tavo nelaimės, tik ne tu. Tačiau savigaila trunka akimirksnį. Greit ji perauga į begalinį pyktį. Ir vėl iškyla tie patys klausimai: „Už ką? Kodėl?“ O į juos atsakymų nerandi. Tu pyksti ant viso pasaulio. Pyksti ant visų sveikų ir laimingų žmonių, linki jiems to paties, kas atsitiko tau, kiekviena šypsena tave erzina. Bet kuris geras žodis ar darbas tave siutina. Kokia prasmė daryti ką nors gera, jeigu tu anksčiau ar vėliau vis tiek mirsi...

Apakinti pykčio žmonės pridaro baisių dalykų. Lietuvoje vienas vyras norėjo užkrėsti savo buvusią žmoną AIDS. Laimė, jam tai nepavyko. Pyktis yra aklas. Tu keršiji tiems, kurie tau nieko blogo nepadarė. Vienintelis tavo pasiteisinimas: ir tu nenorėjai užsikrėsti. Štai dar vienas pavyzdys, sukūręs visą pasaulį. Garsios Vokietijos grupės narė Nadja Benaissa (26 m.) nuo 2006 m. iki 2008 m. užkrėtė ŽIV virusu tris vyrus. Manoma, kad ji žinojo serganti, ir apie tai nepranešė vyrams prieš santyki audama. dabar jai gresia kalėjimas nuo 6 mėn. iki 10 metų. Tai dar vienas įrodymas, kad pyktis toli nenuveda. Šiuo atveju jis atsisuko prieš tave. Jeigu tu kažkam pakenkęs pasijunti geriau, ta savijauta nebus ilgalaikė. Vėliau tu ir vėl norėsi kam nors pakenkti. Ir taip be galo. Tačiau tu kenksi sau pačiam. Tu visur matysi tik blogį, neapykantą. O šie dalykai neatneša laimės. Ne veltui mąstytojas Publicijus Siras yra pasakęs: „Kas nugali pyktį, nugali didžiausią priešą“.

Ketvirtoji stadija – pasidavimas. Tu nieko nebenori. Nuleidi rankas. Nuo šiol tu tik egzistuoji. Ši stadija pati pavojingiausia. Retas kuris narkomanas ją įveikia, nes būtent dabar reikia aplinkinių paramos. Reikia, kad kas nors tau gražintų viltį. „Neviltis ir delsimas – tai baimė, sukelianti pralaimėjimą“ (Henris Deividas Toras). O pasiduoti, leistis srovės nešamam yra baisiausia. Taip, labai sunku žinoti, kad laikas eina ir tavęs nelaukia. Jis neleidžia tau sustoti, pailsėti, nes ateina tavo egzistencijos pabaiga. Ir vėl grįžta baimė.

Dabar kaip niekad tau reikia tikėti. Pirmiausia, reikia tikėti Dievu. Tada tikėti tais žmonėmis, kurie nori tau padėti. Nesvarbu, jie tavo artimieji ar paprasti nepažįstamieji, kurie linki tau gero. Svarbiausia, kad pats tikėtum savimi. Jeigu tikėsi, susitaikysi su savo lemtimi. Priimsi ją aukštai iškelta galva ir nebijosi. Nebijosi kalbėti, nebijosi klausyti. Tu nieko nebebijosi. Baimę pakeis drąsa. Tu galėsi padėti kitiems, tokiems kaip tu, kuriuos taip pat palietė Dievo rykštė. Svarbiausia žinoti, kad tu turi teisę. Tu turi teisę tikėti. Tu turi teisę mylėti. Tu turi teisę gyventi, kovoti už gyvenimą. Nesvarbu, kiek tu gyvensi, svarbu, kaip gyvensi. Ne veltui garsusis prancūzų rašytojas V. Hugo yra pasakęs: „Mirti – tai niekis, baisiau negyventi“. Pradėk vėl gyventi. Ieškok savojo kelio. Ieškok savos laimės. „Kiekvienas yra nelaimingas tiek, kiek tiki toks esąs“ (Seneka). Pradėk tikėti savo laime...

16 metų. Tiek Lietuvoje ilgiausiai išgyveno žmogus, užsikrėtęs AIDS.

Tokias negandas likimas siunčia tik stipriausiems.

Nepasiduok.

Juk tu turi tiek daug teisių.
Išnaudok jas.

Jovita Žekaitė, IIIg kl., 17 metų

Aisčio Jurkonio (IIg kl.) fotografija, 2009

Reklama: perki ar žiūri?

Mama, nusipirk šiuos batelius. Juk jie būtent tokie, kokie tau patinka. Aukštakulniai, odiniai, patvarūs, net neperšlampantys. Labai gražiai atrodo – nei akį rėžia, nei senamadiški. O kaina labai kukli ir prieinama.

Mama, prisimčiau tavo kostiumėlį, prie kurio niekaip neradai batelių ir todėl nebuvai jo užsivilkusi, bet jau gali nebesijaudinti dėl to. Šie bateliai labai tiks, nes yra tokios pat spalvos kaip ir tavo kostiumėlis, ar tai ne puiku? O ar pameni savo senąją rankinę? Ji taip pat derėtų prie naujųjų batelių, o ir pinigų sutaupytum, nereikėtų naujos rankinės pirkti. Ji atrodytų kaip nauja.

Mama, pažiūrėk iš kitos pusės, jei tau atsibostų šie bateliai per dvi savaites, galėtum juos gražinti atgal ir atgauti pinigus, o

gražindama juos pasakytum, jog radai broką ir dukra atsisakė nešioti tavo gražiuosius batelius.

Raimunda Sikorskaitė, IIIa g kl.

Jozefina ir Juliukas

Štai obuolmušiai jau lekia,
Ir Juliukas mūs gražus:
Išsipustė jaunikaitis,
O plaukai ligi pečių – sulaižyti –
net gražu!

Piršlys Pranas pypkę traukia,
Nesmagu jam čia šalia...
Negražus, nejaunas Pranas,
O barzda žila, ilga, lig krūtų
nukarus... Va!

Privažiavo daugiaaukštį
Jozefinos jaukų,
Nebaisus atrodė namas,
Bet laiptinė – Dieve mano, –
Pranas virto iš klumpių!
O Juliukas kad išbalo,
Išsprogdino jis akis:
Laiptinė baisi be galo,
Nėr kur kojos pastatyt, –
Fui fui!

Staiga durys prasivėrė ir
Jozefina – pana...

Na, Juliukas ir nustėro:
– O kokia graži mergelė ši mana!..

Ima ranką jos bučiuoti,
Mat, iš veido tai daili,
Bet jos nagines išvydo:
– Eik velniop, kokia baisi!

Trenkė Julius piršlį Praną:
– Man nereik tokių mergų!
O Pranelis kiek pašiepęs:
– Jei nereik, tai bus kitų!

Bėga Julius link žirgelių,
Pranas eina iš paskos,
O mergelė jiems pavymui:
– Tegų lekia! Ma, juos galas!
Jau pas mergą nebusstos!

O motulė nusiminus:
– Nei audėja, ne žmona, –
Tai kokia gi čia dukra?

Raimunda Sikorskaitė, IIIa g kl.

Narkotikai

ŠIUOLAIKINIAI LOTOSO VAISIAI

Dabartiniame amžiuje labai gausu įvairiausių pagundų, kuriomis mūsų jaunimas labai susižavi ir nori jas išbandyti. Viena iš jų yra alkoholis ir kita priklausomybė – narkotikai, įvairios psichotropinės medžiagos. Šios dabar yra prieinamos kiekvienam, net ir pačiam mažiausiajam nekaltam smalsiam vaikui. Taip, ir aš buvau mažas, man taip pat norėjosi išbandyti viską, bet turėjau gerus tėvus, kurie man draudė tai daryti. Yra ir tokių vaikų, kurių gimdytojai visiškai nekontroliuoja. Todėl jų atžalos pabando, o pabandę jau nebegali sustoti. Kaip antai, šiuolaikiniai jaunuoliai, kiekvienas savaitgalis jiems yra it šventė, tad jie geria, kaip besaikiai vilkai, draskantys nekaltą avelę. Toks lėbavimas tampa kasdienybe, it koks indėnų šokis apie laužą. Tada išskyla problemos, kenčia jauno žmogaus sveikata, apsvaigęs jaunuolis sėda prie vairo, sužeidžia nekaltus žmones, pridaro įvairiausių nusikaltimų, ir dėl viso šito kaltas yra tik alkoholis ir, be abejo, įvairios psichotropinės medžiagos. Po to labai stipriai kenčia tėvų piniginės. Štai kokie gundantys, bet labai pavojingi lotoso vaisiai.

Aivaras Butkevičius, IIIb g kl.

Nors sunku patikėti, bet narkotikai turi plusų. Jie slopina nervų sistemą, todėl juos galima naudoti kaip anestetikus. Psichotropinių medžiagų yra beveik visuose vaistuose, todėl galima sakyti, kad narkotikai gydo. Jus pardavinėdami žmonės užsidirba. Kita vertus, asmenys, pradėję vartoti narkotikus, praranda save, savo talentą, daro tai, ko anksčiau jokių būdu būtų nedarę, pavyzdžiui, žudo ar vagia. Nelegaliai pardavinėjami narkotikai – tai vogimas iš valstybės, o kartu ir iš jos piliečių. Žmogus, vartojantis kvaišalus, ne gyvena, o tik egzistuoja, nes jis daugiau niekuo nesirūpina, išskyrus, kaip greičiau gauti „dozę“. Negana to, vartojantys narkotikus gali užsikrėsti ŽIV ir susirgti AIDS. Narkomanai dažniausiai miršta būdami dar jauni. Taigi narkotikai gali pasitarnauti žmonių labui, jeigu žmonės mokės juos naudoti, bet jeigu narkotikais piktnaudžiaus, tai jų laukia pražūtis.

Vida Kaminskaitė, IIIb g kl.

Aiščio Jurkonio (IIg kl.) fotografijos, 2009

Austėjos Stravinskaitės, I g kl. piešinys, 2008

Pasaulio sukūrimo mitas

Senolis ilgai žiūrėjo į ugnį, tarytum kažko lauktų. Tada jis greitai pasisuko, pagriebė grumstą molio, skubiai jį minkydamas kažką nulipdė ir metė į laužą tardamas: „Atėjai iš žemės, todėl ja ir pavirsi. Tik nuo kitų skirsiesi tu, kad tavo širdyje gyvens ugnis, vanduo ir oras.“ Senolis vikriai paėmė iš ugnies įkaitusį molio gabalą ir įpūtė jam gyvybę.

Živilė Aleksiūnaitė, IIIa g kl.

Šuns nuodėmė

Seniai seniai šunys gyveno Rojuje ir tarnavo Dievui. Vieną kartą bevaikštinėdas po Rojų šuo nugirdo besikalbantį Dievą su savo angelais. Tuo labai susidomėjęs velnias, kuriam parūpo Dievo paslaptys. Jis pradėjęs šunį kamantinėti, žadėti turtus, išsilaisvinimą iš Dievo tarnystės. Šuo sužavėtas nelabojosi pasiūlymų sutiko ir viską jam papasakojo, ką girdėjęs. Dievas sužinojęs apie šuns išdavystę ištrėmė šunis į žemę tarnauti žmogui ir atėmė gebėjimą kalbėti, kad niekam daugiau jo paslapčių neišpasakotų.

Dėl šios priežasties šunys nekalba, o tik naktimis kaukia ir prašo Dievo atleidimo.

Martynas Žėkas, IVa g kl.

PASAULIS NEGAILĖSTINGAS KITOKIEMS

F. Kafkos apsakymas „Metamorfozė“ yra puikus šių dienų pasaulio atspindys, parodantis, kokie negailėstingi yra žmonės kitokiems, nei jie patys (invalidams, kitatikiams, kitakalbiam, kitokių seksualinių orientacijų ir t.t.). Tai pasakojimas apie vyrą, kuris dirba kontoroje diena iš dienos, metai iš metų. Dirba tam, kad būdamas vieninteliu šeimos išlaikytoju, sugebėtų rūpintis savo artimaisiais. Dirba tol, kol galiausiai išsipildo jo troškimas pakeisti savo gyvenimą. Taip vieną rytą vyriškis nubunda nežmogišku pavidalu – pavirtęs vabalu. Tuomet visi, net artimieji, ima jo šalintis, priversdami vabalą jaustis blogai, galiausiai išprovokuodami jo mirtį vienvėje.

Monika Bieliukaitė, IVb g kl.

Ar lengva papirkti sąžinę?

Sąžinė yra vidinis balsas, lydintis mus visą gyvenimą. Ji primena apie save kiekviename žingsnyje, nukreipdama teisingu keliu. Sąžinė tūno mummyse, kaip dorovės mokytoja ir teisingumo vykdytoja. Ji esti kiekviename: kažkiek skirtinga, prisitaikiusi prie šeiminko, tačiau visuomet teisinga.

Šiandien, kai pasaulis vis labiau materialėja, sąžinę papirkti paprasta. Šiandieninėje visuomenėje tai jau tampa liūdna tendencija: policijos pareigūnų papirkimas norint išvengti baudos už tam tikrą nusizengimą; gydytojų – siekiant gauti geresnį gydymą ir priežiūrą; seimo narių – stengiantis patvirtinti kažkam naudingą sprendimą. Argi „kyšius“ imančių žmonių negraužia sąžinė? Graužia, bet pinigai numalšina tą iškilusį vidinį skausmą, užmigdo trivalvį Cerberį. Tokie žmonės žino, kaip nukentės visi likusieji dėl jų daromų veiksmų, bet gautieji pinigai „paperka“ giliai juose slypintį vidinį balsą. Tą pačią sąžinės problema nagrinėja ir rašytojas Jurgis Savickis apsakyme „Ūkininkai“. Jame pasiturintis ūkininkas Žvirbla nusprendžia išnuomoti laisvą

seklyčią. Joje apsigyvena studentas iš turtingos šeimos. Nenoriai ir graužiamas sąžinės dėl laužomų tradicijų (senovėje seklyčių niekas nenuomodavo, jose apsigyvendavo šeimos nariai), ūkininkas Žvirbla paima ranką deginančius pinigus, kartu jais papirkdamas savo sąžinę. Vis dėlto šios novelės pagrindinio veikėjo vidinis balsas atbunda: ūkininko dukrai pastojus nuo studento, jos tėvas nepriima pinigų iš jaunuolio šeimos. Tėvas pasipriešina. Ir tokiu būdu sąžinė triumfuoja prieš pinigus.

Sąžinė vienintelė nukreipia mus teisingu gyvenimo keliu. Jos visada galima pasiklausti, kur pasukti prieš gyvenimo kryžkele. Tik sąžinė gali mus pasmerkti didžiausioms kančioms arba išteisinti ir leisti patirti gyvenimo džiaugsmą. Šio darbo negali atlikti nei konstitucinis, nei žmogaus teisių teismas ir apskritai – joks kitas teismas. Tik sąžinė sugeba atgimti kaip feniksas iš pelenų. Dėl šios priežasties ji ir yra vienintelė ir nepaperkama mūsų gyvenimo darbų teisėja.

Martynas Žekas, I Va g kl.

Vytauto Černiausko fotografija, 2009

LIEKNAS KŪNAS, HOLIVUDINĖ ŠYPSENA – IDEALO VIRŠŪNĖ?

Neišsenkanti tema – vyras ir moteris. Jų tarpusavio santykiai, visuomenės požiūris, skirtumai. Dažniausiai minimi ir daugiausiai diskutuojami sulaukia vyrų ir moterų pažiūros į pasaulį, mąstymas. Tačiau vyrų ir moterų skirtumai nėra vien tik biologiniai, gamtos duoti, bet ir visuomenės suformuoti. Populiarioji kultūra daro didelę įtaką ir prisideda prie stereotipų kūrimo.

90.60.90 – tai bene dažniausiai girdima skaičių kombinacija, kalbant apie moteriškąją lytį. Ką šie skaičiai reiškia, manau, aiškinti nereikia. Šiandieninėje vartotojiškoje visuomenėje moteris tampa audeklu tonai kosmetikos, plastinės chirurgijos verge. Ja žaidžiama ir laviruojama rinkoje. Aš nesakau, kad moteris yra laikoma daiktu visuomenėje, tačiau silpnosios lyties etalonu tikrai. Žurnalų puslapiuose estetiškai, nublizginti jų veidai, liaupsinamas lieknas kūnas, holivudinė šypsenos. Taip, tokia moteris yra idealumo viršūnėje. Kas įvyksta tuomet, kada moterys, merginos, panelės pradeda save tapatinti su jomis? Atsitinka taip, kad išvaizda tampa

žmogaus etikete visuomenėje, o vidinis pasaulis paliekamas dulkėti sielos užkaboriuose. Žurnaluose, internete, televizijoje ir toliau išaukštinamos gražuolės, o naujos aukos įsisuka į tą patį ratą – išvaizda yra viskas. Ir kas absurdiška, tuos žurnalus rašo ne vyrai, kuriems moterys labiausiai ir nori įtikti, o pačios moterys!! Valdžios galva redakcijoje dažniausiai yra redaktorė, todėl žurnalai tik atskleidžia moterų silpnąją vietą – grožio suvokimą.

Galiu tvirtinti, kad žiniasklaida žino silpnąsias vietas, todėl puikiai moka valdyti mintis. Tereikia gražaus paveiksluko, nuostabaus etalono aprašymo, kad pradėtume veikti. T.y. – žudyti save ir pasinerti į savo gyvenimo ir žurnalo viršelio lyginimą bei bandymą būti tuo, kuo neįmanoma būti. Pamažu spaudžiamės į rėmus, nors atrodo, kad tai tik laisvė ir išsigelbėjimas.

Giedrė Pačauskaitė, IIIb g kl.

Aiščio Jurkonio (IIg kl.) fotografijos, 2009

„Saulėlydis“. Meilė iš pirmo įkandimo

Jei buvai suleidęs dantis į bent vieną iš „Saulėlydžio“ sagos knygų ar matei filmą apie mirtingosios Belos ir gražuolio vampyro Edvardo meilę, sutiksi, kad nuo jų atsitraukti neįmanoma. Tai tikrai daugiau nei susižavėjimas. Meilė iš pirmo įkandimo. Ne kitaip.

Kadangi pati skaičiau Stephanie Meyer knygas iš „Saulėlydžio“ sagos, galiu drąsiai teigti, kad jos tikrai prikausto skaitytojo dėmesį. Nemažai mūsų gimnazijos moksleivių irgi skaitė šiuos kūrinius. Sumaniau pasidomėti, kuo jie skaitytojams taip patiko? O gal nepatiko?

Mano atlikto mažiuko tyrimo aukos buvo tik merginos. Jos vienareikšmiškai man tvirtino, jog nuo tų knygų sunku atsiplėšti, nes autorė labai vaizdingai aprašo kiekvieną smulkmeną. Pati to neįsudama, pasineri į Belos, Edvardo ir jų šeimų gyvenimus. Tai negali nežavėti.

Tačiau „Saulėlydžio“ ekranizacija šiek tiek nuvylė gerbėjų lūkesčius. Susidarė išpūdis, jog kino filmas pastatytas nesiremiant kūriniu. Nors siužetas yra panašus, tačiau negali įžvelgti to, kas knygoje parašyta tarp eilučių. Juk kameros nepajėgia perteikti tokios jausmų puokštės. Tikimės, kad antroji dalis „Jaunatis“

bent jau šiek tiek priartės prie tikrųjų veikėjų išgyvenimų.

Kadangi jau pradėjau gvildinti skaitymo temą, nusprendžiau, kad reikia merginų paklausti, ko trūksta mūsų mokyklos bibliotekai. Tik dvi pašnekovės man konkrečiai pasakė, jog trūksta naujų knygų. Pritariu joms visu šimtu procentų. Knygų mažiesiems nors vežimu vežk, o naujų leidinių paaugliams, deja, stinga. Kitos merginos komentaras buvo toks, kad mums, gimnazijos moksleiviams, tiesiog trūksta žinių, kokios naujos knygos atsirado bibliotekoje. Gaila... Paskutinei mano „aukai“ šovė auksinė mintis – rinkti mokinių ir mokytojų skaitomiausių knygų penketukus. Tikrai puiki idėja!

Taigi, mano mielieji, skaitykite, skaitykite, skaitykite! Neeikvokite savo jaunystės ir gero regėjimo bet kam. Geriau susiradę šiltą vietą kamputyje praleiskite vakarą su knyga rankoje. Juk senatvėje to neleis sąnariai ir prastas regėjimas. ☺

Živilė Aleksūnaitė, IIIa g kl.

Kamilės
Jakavonytės,
IVg kl., kūryba

Aisčio Jurkono IIg kl. fotografijos, 2009

Redakcija

Miglė Kalvinskaitė, Asta Želežauskaitė,
Raimunda Sikorskaitė, Živilė Aleksniūnaitė,
Justina Ivanauskaitė, Ugnė Bingelytė,
Giedrė Pačkauskaitė, Aistis Jurkonis,
Agnė Bielinytė, Jovita Žėkaitė

JAGA

„Šulinyš" ©

Laikraštį kuruoja: Rita Černiauskienė, Vytautas Černiauskas

Adresas

Seinų 10, LT-65333 Merkinė, Varėnos raj. tel 8 310 57275